

Sayı : 3324
Tarih : 06.08.2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Murat ÇEPNİ
İzmir Milletvekili

Ege Bölgesinin en yüksek dağı olan Murat Dağı, Kütahya ve Uşak illerinin doğal sınırını oluşturmaktadır. Güneyindeki Banaz Çayı ile Büyük Menderes nehrine; kuzeybatısındaki Murat Çayı ile Gediz nehrine olmak üzere Ege Denizi'ne su gönderir. Dünyanın sekizinci harikası olarak tanımlanan Murat Dağı, yılkı atlarına ve kırmızı geyik gibi birçok yaban hayvanına ev sahipliği yapan, 113 endemik türün yaşadığı bir doğa alanıdır. Aynı zamanda 50 bin büyükbaş ve küçükbaş hayvan için mera olarak kullanılmaktadır.

Basında çıkan haberlere göre, Murat Dağı'nda, Anadolu Eksport Maden Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından açık ocak işletme yöntemi ile altın cevherinin üretilmesi ve yığın lıç yöntemi kullanılarak cevher zenginleştirme tesisinde cevherin işlenmesi ile nihai ürün olarak dore altın-gümüş elde edilmesi planlanmaktadır. Hazırlanan ÇED dosyasına göre ÇED sahasına en yakın sınır noktasına kuş uçuşu yaklaşık 650 metre mesafede Karağaç Köyü, yaklaşık 2 bin 300 metre mesafede Sumaklı Köyü, yaklaşık 3 km mesafede Uğurluca Köyü yer almaktadır.

Murat Dağı'ndaki altın arama faaliyetlerinde kullanılacak siyanürle Murat Dağı'ndan köken alan Sakarya Nehri, Büyük Menderes, Porsuk Çayı, Gediz Nehri, Dokuzsele Çayı ve Banaz Çayları kirlenecektir. Bölgede süren madencilik faaliyetleri nedeniyle kanser hastalığında ve ölüm oranında ciddi artışlar olmuştur. Anne bebek ölüm oranı da çok fazladır. 2017 yılında yayınlanan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Sorunları ve Önceliklerini Değerlendirme Raporu'nda Uşak'ta yer alan Dokuzsele Çayı dördüncü, Banaz Çayı üçüncü, Gediz Nehri üçüncü ve Hamam Çayı üçüncü sınıf su kirliliği barındırmaktadır Madenin işletmeye açılması durumunda açığa çıkacak ağır metaller ve siyanürle hem Gediz hem de Büyük Menderes Nehri'ni kirliliği de artacaktır. Murat Dağı ve çevresi birinci derece deprem bölgesi olduğundan madencilik faaliyetleri açısından büyük risk oluşturmaktadır. Bölgede, yoğun fay hatları boyunca dağılıp gösteren sıcak su kaynakları, Türkiye'nin en büyük sıcak su kaynağı havzalarından birini oluşturmaktadır. Yeraltı suyu kaynaklarının ise temiz su

kaynakları son derece sınırlı olan Türkiye için büyük bir önem teşkil etmektedir. Madencilik faaliyetlerine karşı mücadele eden vatandaşlar ve sivil toplum kuruluşları, madencilik faaliyetlerinin ağaçlara, doğaya, canlı yaşamına, insan sağlığına verdiği telafisi imkansız zararlar nedeniyle “ÇED olumlu” kararının iptali için dava açmışlardır. Kütahya Barosu, yaptığı açıklamada maden şirketinin açtığı sondaj kuyularının Murat Dağı’nda bulunan tarihi yerleşim yeri kalıntıları ve su sarnıcı bulunan Asarkaya tepesine kadar çıkmış durumda olduğunu belirtmiştir.

Bu bağlamda,

- 1- Dünyanın sekizinci harikası olarak tanımlanan, eşsiz doğa güzelliklerine sahip, binlerce bitki ve canlıya ev sahipliği yapan Murat Dağı’nda telafisi imkansız ekolojik yıkımlara neden olacak maden arama izni/ ruhsatı neden verilmiştir? Kaç ton maden çıkartılacaktır? Madenin ekonomik ömrü ne kadardır?
- 2- Verilen izne ve ÇED raporuna göre maden sahasının genişliği ne kadar olacaktır? Maden sahası içinde kaç ağaç kesilecektir?
- 3- Küresel ısınma ve iklim krizleri tüm dünyanın ortak sorunu haline gelmiştir. Gerekli önlemler alınmazsa iklim değişikliğinin telafi edilemez çok ağır sonuçları olacaktır. Madencilik çok yoğun enerji kullanılmasını gerektiren, karbon salınımına neden olduğu için iklim krizini derinleştiren, kullanılan zehirli kimyasallar nedeniyle, maden faaliyetlerinin bulunduğu alanlarda, toprakta, su varlıklarında, canlı yaşamında ve insan sağlığında büyük hasarlara neden olan bir sektördür. Bunca zararına rağmen Türkiye genelinde yeni maden sahalarına izin verilmektedir. Hükümetinizin madencilik faaliyetleri ile iklim krizleri ilişkisi için yaptığı bir çalışma var mıdır? Her tür madencilikte ruhsat verilirken iklim krizine olan etkileri göz önünde bulunduruluyor mu?
- 4- Bölgede yıllar içinde gerçekleşen depremler sırasında binlerce can ve mal kaybı yaşanmıştır. Demirci Platosu ve Murat Dağı arasında sınırlanan 50 km boyunca uzanan Simav Fayı burayı deprem riski yüksek bir bölge haline getirmektedir. Bilim insanları, uzun süredir deprem gerçekleşmeyen bölgede büyük bir enerji birikiminin olduğunu, madencilik faaliyetleri nedeniyle yapılacak müdahalenin depremlere neden olacağını ve bu büyüklükteki bir depremin ciddi can ve mal kaybına neden olacağını iddia etmektedirler? Fay hattında madencilik faaliyetlerine izin verilmesinin gerekçesi nedir? Dinamit kullanımı vs. işlemlerin deprem ilişkisi üzerinde araştırmalar yapılmış mıdır?

5- Yaşanması muhtemel sismik hareketlilik nedeniyle veya sıralı dinamit ünitelerinin patlatılmasıyla Uşak'ın içme suyunu sağlayan Küçükler Barajı, siyanür sızıntısı sebebiyle zehir bulaşacağı iddiaları vardır. Ayrıca, Gediz Irmağı, Büyük Menderes Irmağı, Küçük Menderes Irmağı, Sakarya Irmağı, Susurluk Çayı vb. Murat Dağı'ndan kaynağını aldığı için Ege Bölgesi'nde yüksek miktarda siyanür sızıntısına bağlı hava, su ve toprak kirliliği oluşacaktır. Anayasa ve yasalarla güvence altına alınmış vatandaşın temiz su hakkının ihlal edilmemesi için bölgede su kaynaklarının güvenliği ve temiz kalması nasıl sağlanacaktır?

6- Siyanürün 27 derece üzerindeki her sıcaklık sonucu buharlaşarak havaya karışabilen ölümcül sonuçları olan bir kimyasal olduğu bilinmektedir. Siyanürün yıllarca etkileyeceği doğa, tarım alanları, canlı yaşamı, hayvancılık ve insan sağlığı için ne gibi çalışmalarınız vardır? Sağlık Bakanlığı ve Tarım ve Orman Bakanlığı ile işbirliği yapılmakta mıdır? Ölümcül siyanürle maden aranmasına izin verilmesinin gerekçesi nedir? Vatandaşların mağduriyetleri nasıl giderilecektir?

7- Murat Dağı'nda yapılacak madencilik faaliyetinin turizm açısından önemli bir alan olan Pamukkale travertenlerine de büyük zarar vereceği iddia edilmektedir? Pamukkale travertenlerinin ve bölge turizminin etkilenmemesi için gerekli önlemler alınmış mıdır?

8- Maden faaliyet alanı, Karaağaç köyüne 350 metre, maden şirketinin kuracağı çözelti havuzlarına ise yaklaşık 750 metre uzaklıkta bulunuyor. Karaağaç köylüleri "ÇED olumlu" kararının iptali için dava açmışlardır. Köylülerin, dava açıldığından beri köye jandarmanın gelip kendilerini yıldırmaya çalıştığı ve sürekli kaymakamlığa ifade için çağırıldıkları iddiaları için Hükümetinizin araştırması olmuş mudur? Temiz ve sağlıklı çevrede yaşama hakları için açılan davada Bakanlığınız taraf olacak mıdır?

9- 2003-2019 Ağustos tarihleri arasında faaliyet gösteren kaç maden sahasının ekonomik ömrü tamamlanmıştır. Kaç maden sahasında. ne kadarlık alanda ağaçlandırma işi yapılmıştır? Bunun maliyeti ne kadardır?